

"SEBERO ALTUBE"
LIBURUAREN AURKEZPENEAN
(ARRASATE, 1979-XII-6)

SEBER ALTUBEREN OMENEZ

Arrasate, 1979-XII-6

Juan Antonio Garmendia

INTERVENCION DE D. JUAN ANTONIO GARMENDIA EN EL ACTO DE PRESENTACION DEL LIBRO-HOMENAJE A D. SEVERO DE ALTUBE, DE D. JOSE M.^a VELEZ DE MENDIZABAL, EL DIA 6 DE DICIEMBRE DE 1979, EN EL AYUNTAMIENTO DE MONDRAGON. EDICION DE SGEPCAJA DE AHORROS MUNICIPAL DE SAN SEBASTIAN.

Jaun-andreok, adiskide maiteok. Arratsaldeon.

Arrasaterako ezezik, Euskalerra osorako izaki gain-gaiñekoa, gaurko jakintza-gertakizuna. Joan dan Azaroan, SEBERO ALTUBE zanaren jaio eunurte muga zala ta, haren sorterriak gorasarrea eratu dio, ereslari, filosofo, erdal eta euskal-idazle bikaiñari. Orobat SEBERO ALTUBE liburuaren egille Josemari Velez de Mendizabal jaun, ospetsuari.

Aratza Akizuk, Arrasateko Udal-batzaren izenean, eta Euskaltzaindiarenean, Josemari Velez de Mendizabal liburu egilleak, argitaratzea eta babesa eskatuz, Donosti-Aurrezki-Kutxari eskaiñi ziotenean, zalantza apurrik gabe onartu eta gure euskal-jakintza sortari erantsi genion. Gorasarre ontan kide izateak ere poztu egin gintuen.

Aurtengo uztaillean Gernikan ospatu ziran nazio-arteke batzarrei lotu dezaiekegu gaurko Gorasarrea ere, Lege Zaarreko erri ospetsuan alkate eta orfeoiko zuzendari izana bai zen, Altube jauna.

Altube zanaren nortasun bikaiñaz eta erri-jakintza eta euskalelerti saillari erantsi zien, oroz gaiñeko ornitzeaz, oraintxe jardungo zaizkigu gure lau adiskide min eta euskal-jakintsu auek: Aita Villasante, Jose Antonio Arana Martija, Patxi Altuna eta Josemari Velez de Mendizabal jaunak.

Donosti-Aurrezki-Kutxaren izenean artzazue gure eskerrik onena, Arrasateko Udaletxe, Euskaltzaindia, egille, gaur arratsaldeko izlari eta ona azaldu zeraten entzule eta ikusle guziok. Milla esker bada.

Azkenean, Donosti-Aurrezki-Kutxak, liburu bana eskeiñiko dizue. Agur bada.

Señoras y señores, queridos amigos. Buenas tardes.

Hoy es para Arrasate, para Guipúzcoa y Euskalerría, y para todos nosotros un importante acontecimiento cultural. El homenaje, en su propia villa natal, a un gran euskaltzale,



SEBERO ALTUBE - Liburuaren aurkezpenean

Ezkerretatik eskuinetara: J. M. Velez de Mendizabal, Arantza Akizu, Aita Villante, J. A. Ardanza, Patxi Altuna, J. A. Arana Martija eta Juan Antonio Garmendia

cuyo centenario de nacimiento fue en noviembre pasado: D. SEBERO ALTUBE LERCHUNDI, músico, filólogo, filósofo, escritor en euskera, castellano y francés. Y es también un acontecimiento entrañable para el autor de la obra que hoy presentamos, escrita por D. JOSE M.^a VELEZ DE MENDIZABAL, pues se trata de su primer libro, lo que es bien importante en la vida de una persona.

Por eso, cuando Arantza Akizu, en nombre del Ayuntamiento de Arrasate, y Josemari Velez de Mendizabal, como autor del libro y en nombre de Euskaltzaindia, propusieron a la Caja de Ahorros Municipal de San Sebastián la edición y patrocinio de esta obra, no dudamos en aceptarla e incorporarla a nuestras publicaciones de cultura vasca. Así como en participar en homenaje tan grato como merecido.

Homenaje que enlaza con las reuniones internacionales celebradas en Gernika en julio de este año, la villa foral vasca de la que fue alcalde el Sr. Altube y en donde residió tanto tiempo, como gerente de empresa y director de su orfeón y banda de música.

De la rica personalidad de D. Severo Altube y de su trascendental aportación a la literatura vasca y a la cultura del país van a hablarnos enseguida cuatro competentes euskerólogos y buenos amigos nuestros: los Sres. Fr. LUIS VILLASANTE, JOSE ANTONIO ARANA MARTIJA, PATXI ALTUNA y JOSEMARI VELEZ DE MENDIZABAL. Nombres ampliamente conocidos y respetados en todo el país, por todo lo mucho que vienen aportando a nuestra cultura e idioma.

Sin más, pues, ya que cuanto de Altube tengamos que oír nos lo explicarán ellos enseguida con la mayor competencia, sólo me queda agradecer, en nombre de la Caja de Ahorros Municipal, al Ayuntamiento de Mondragón, a Euskaltzaindia, al autor, a los oradores de esta tarde y a todos Uds. su participación y presencia en este acto.

Al final del mismo, la Caja de Ahorros Municipal les obsequiará a Uds. con un ejemplar del libro que hoy aparece. Muchas gracias a todos.

ALTUBEREN MAISUTZA EUSKAL HITZEN ARAZOAN

Arrasate, 1979-XII-6

Fr. Luis Villasante

Eusko Ikaskuntzaren Biltzar ospetsua egin zen Gernikan 1922. urtean. Bertan Altube tar Seber jaunak irakasaldi bat eman zuen gai honetaz: "Euskel-itz barrijak. Eurok eraltzeko, erderaak zetara lagun egin bear deuskuen". Kongreso haretako lanak dakartzan liburuan dator (78-93 orrialdeetan).

Altube jaunaren lan hau guti ezaguna dela uste dut. Oroit naiz nola Altube berak egin zidan beronen aipua han Pabeko desterruan bisitatzera joan nintzaion batean. Gutti gora-behera honela esan zidan: Euskal hitzen arazoari buruz nik badut lan bat Eusko Ikaskuntzaren Gernikako batzarrean. Inork ere ez du aipatzen. Erdi galdua edo ahaztua gel-ditu da. Baina han erakutsi nuen nik neure ikuspuntua, ene ustez auzi honetan hartu behar den bidea.

Eta hala da. Sistematikoki, goitik behera aztertzen du han euskal hiztegiaren eremua. Gaia menderaturik duenaren maisutzaz mintzo da. Sail honetako katramila eta korapiloak askatzeko argia eta gakoa bere eskuan dituenaren maisutzaz.

Ez dakit kasu gehiegi egin zitzaion orduan. Ez dut uste. Dena dela, lan hau berak estimatua zuen urte asko pasata gero ere. Auzi honi buruz geroago emango dituen irakaspene-tan beti bat iraungo du Altubek. Azken batean Linguistika eta Gramatika gaiez liburu asko irakurria zen, eta horietan ikasi-tako irizpideak euskal hiztegiaren arlora ekartzen saiatuko da Altube.

Gernikako irakasaldiaren helburua eta nondik-norakoa ulertzeko, garai hartan euskal literaturan zer giro eta egoera nagusitu zen gogoratu beharra dago.

Alde batetik, hor zegoen sabindarren eskola. Eskola honen ustetan, hitzen etimologiari begiratzuz, erdal usaia zuen hitz oro hizkuntzatik kendu behar zen. Kendutako hitzak uzten zuten zuloa betetzeko, hitz berriak asmatu behar ziren. Era horretara, euskara, sartu zitzaion zikinkeria orotarik garbitzen zen. Eta bide horretatik abiatuz, zer gehiegikeriak ez ziren egiten! Hizkuntzan sustrairik sakonenak zituzten hitzak ere kanpora jaurtitzen ziren. Eta bat ere izerdirik ez zuten asmakizunak erabiltzen ziren haien ordeaz.

Orduko iritzi okerra, herrian zabaldurik zebilena, honela azaltzen du Altubek: Euskerarik onena, zuzenena, jatorrena erderatiko itzik gitxien darabillanena dala: hori sinestara zi zaio herriari.

Gehiegikeria horien kontra Azkue jauna altxatu zen. Honen irizpidea kontu honetan hara zein zen. Bere hiztegiaren hitzaurrean agertzen du: "En cuanto a las voces exóticas, he incluido aquellas que no tienen equivalente castizo y han tomado carta de naturaleza en el idioma; como *eliza* "iglesia", *lege* "ley", *errege* "rey", *liburu* "libro", *meza* "misa—, etc. Estas voces y todas las del mismo género irán acompañadas de dos signos de interrogación puestos entre paréntesis" (D V E F, p. XV).

Beraz, kanpoko hitzaren ordezkoa etxean badugula uste duenean, Azkuek ere hitz hura baztertu egiten du. Era horretara, Azkuek zabalera eta sustrai handiko hitzak bere hiztegitik kanpoan utzi ditu, esate baterako *fede*, *kolore*, *fruitu*, *familia*, etab. Irizpide hau eta jokabide hau Altubek ez du ontzat hartzen.

Altube jaunak bere lanean ez du izenik aipatzen. Ez ditu, alegia, bere izenez izendatzen ez sabindarrak eta ez Azkue. Hurbilegi zeuden.

Berak hau esaten du bakarrik: "Erderatiko itzen arerijook talde bittan berezi ei-giñaikez. Lenengo, zustraitijak: erderatiko itzik bat ere ontzat emon nai ez tittuenak; bigarren, biguntxoagotijak: erderatiko itzok ontzat artu geinkezala diñoee oneek, baiña euskera bizijan ikurpen bardiñekorik ezagutzen ez tanean bakarrik". Hemen Américo Castroren lan bat aipatzen du.

Azkue da, noski, bide hau bere hiztegian segitzen duena. Eta Altube ez dator bat iritzi honekin, eta zinez, hitzaldi guztia edo gehiena bide honen funtsgabea erakustera doa, nahiz eta, esan dudan bezala, Azkueren izenik edo beronen hiztegiaren aipamenik bertan ez egin.

“Ikurpen bateko —dio Altubek—, esan-gura bardiñbardiñeko itz bi gitxittan eta aldi laburren baten baiño ezin bizi izaten dira izkereetan. Errijak laister ezbardindu ta erabikotu oi-dittu orretariko itzeen ikurpenok” (81 orr.). Hori horrela delarik, hiztegegilea ez da nor hizkuntzaren hitz bat hiztegitik kanpora botatzeko, horren beharrik ez dugula eta.

Altuberen jarrera auzi honetan garbi eta zalantza izpirik gabekoa azaltzen zaigu lan honetan zehar. Eta badirudi tiroak, nahiz eta izenik ez esan, Azkueri zuzentzen dizkiola: Azkue handiaren hiztegi handian ikusten dituen hutsak nahi dituela salatu.

Oker eta nahaste guztien abiapuntu bezala printzipio hau jartzen du: “zabalgorik txikijena dabeen itz eta izkerakijak, naiz aundijena dabeenak naurri baten iminttea, garrantzi bardiñekotzat artzea” (80 or.). Hau da, Altuberen ustez, oker guztien eta nahaste guztien iturria.

Gero bana-banaka eta xeheki aipatzen eta erabakitzen ditu esparru honetan azaltzen diren kasu eta problema bereziak: erderatiko hitzak zabalgo handia eta sustraikide asko ditueneko kasua; haren ordezkotzat hartu nahi den hitzak esan-gura antzekoa bai, baina berdina ez dueneko; euskal hitz garbia delako horrek, gorputz gutxi duelako, ordezeko izateko egokia izaten ez deneko kasua; esannahi edo adiera berri bat adierazteko, herriko hitz bat aldaera txiki batekin sartu nahi deneko, etab. Kasu guzti hauek aztertzen ditu Altubek etsenplo ugariak aipatuz. Baina jokaera guztiok gaitzesten ditu. Azken batean hizkuntza ilundu, pobretu, erkindu eta nahastu besterik ez dutela egiten, dio.

Hizkuntzari errespetoa zor zaio. “Izkeria nai bezela aldatzeko gauzia dala uste izanik”, oker guzti horiek egin dira.

Lanaren bigarren partean, berriz, hizkera berarizkoak aztertzen ditu, hots, “lenguajes especiales”.

Euskalerrian aspaldidanik bertokotuta ditugun erlijiño-tza, langintza, jolasgintza, dendaritza, etxe-arazo-gintza eta abarrerri dagozkien hitzak baketan utzi behar dira.

Atzerritik orain agertzen zaizkigun makina, erreminta, jostailu, soineko eta komertziotako hitzak, hizkuntzak eskatzen dituen moldaera txiki batzuekin hartu eta kezka gabe erabil daitezke. Jakintzetako hitzak, berriz, latin eta grekotik hartu behar ditugula uste du Altubek, sartalde honetan beste hizkuntzek egiten duten bezala. Azkenik, literaturan hitz berriak sortzeko atea Altubek ez du ixten, baina baldinkizun batzuk jartzen ditu. Literatur maila honetan herriko hizkera-ren izerdiaz gantzututako euskara maite du Altubek. Literatura ederraren maila eta hizkuntza teknikoarena guztiz bereizten ditu Altubek.

Ez noa lan guztiaren azalpen xehea egitera. Hau baka-rrik esango dut: lan hau aztertuz ikusten dela zein argi eta zuzen ikusten zuen Altubek auzi hau. Ez da galtzen. Zehatz-mehatz ezagutzen ditu eremuaren zoko-moko guztiak.

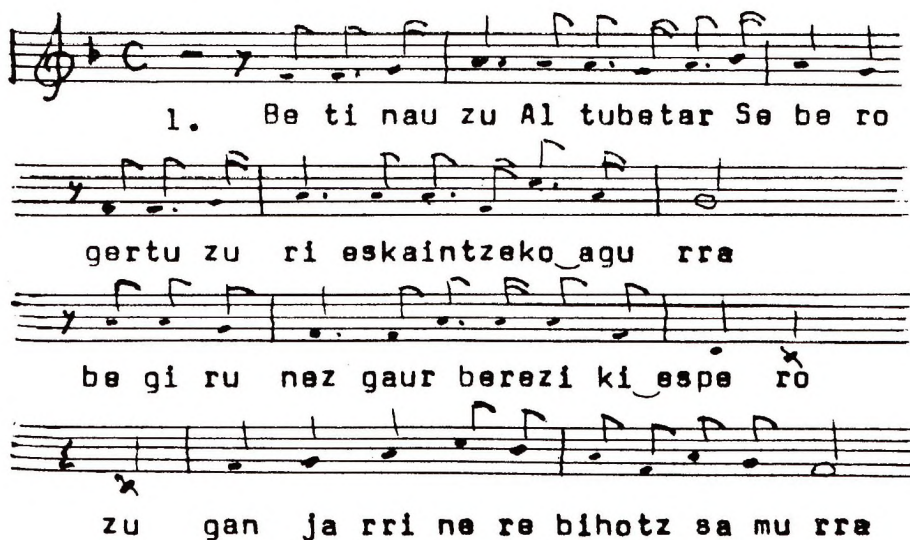
Altuberen kezka nagusia badakigu zein zen: euskara herri hizkuntza bizi bezala indartsu eta osasuntsu bizi zedila. Eta horretarako zein bide hartu behar den esaten digu. Ez, zoritxarrez, euskal idazlerik gehienek eta hiztegi-gileek orduan segitzen zutena. Gaur bizi balitz, nik ez dut dudarik, beste muturretik egiten diren gehiegikeriak ere berdin zigortuko zituen. Neurria gordetzea kosta egiten zaigu, nonbait.

Dena dela, Altuberen maisutza, hiztegi gauzetan, oinarri sendo eta iraunkorretan finkaturik dago. Eta hori ondoko urteetan —hura hil ondoko urteetan esan nahi dut— geroago eta argiago ikusi da.

ALTUBEREN EUSKAL ARIMARI

Arrasate, 1979-XII-6

J. A. Arana Martija



1. Be ti nau zu Al tubetar Se be ro
gertu zu ri eskaintzeko agu rra
be gi ru nez gaur berezi ki espe ro
zu gan ja rri ne re bihotz sa mu rra

2. Aire zahar hau joatzu zerura
ezaguna zure musiketan
besterik ez dator nere burura
gaur zugaz hasteko harremanetan.
3. Ez naiz bertsolari ez naiz poeta
ez nagizu larregi eskatu
ahal dudana egingo dut eta
ausarti naizenez gero parkatu.

4. Arrasate zen zure sorterrria
ta hemen nago, kantuz, gernikarra
Gernika zen zure herri berria
biak lotzeko zara ortzadarra.
5. Asko da zugan ikasi dudana
sartu ninduzun ikastolara
nik zugaz lehenengo harremana
izan zen maite izatea euskara.
6. Zure zainetan zetorren musika
hau zen zure bigarren ardura,
horregatik zordun dago Gernika
biztu zenuen ta bere kultura.
7. Txikitatik espirituz apala
zinen Seber aproposko lurra
ereintzeko mindegian bezala
zure ariman euskal hazi apurra.
8. Zugan erne zen euskaltasuna
Arrasaten egin zen landara
musika ta euskararen maitasuna
zuhaitz errotu heldu zen Gernikara.
9. Gizaldi hasierako neguan
garbitu zenuen gure orbela
eta udaberrian lore kimuan
agertu zen zure arnas epela.
10. Frutuak eman zenigun ugari
zure bizitzako urteetan
espirituz aberatsa denari
emaitza dario bere eskuetan.
11. Musikarako berezitasuna
landu zenuen zure bizitzan
baina ez zen igarotzen eguna
euskararen defentsarako ekintzan.
12. Baina ez zen musika ez ta euskara
atzerrira bota zinduzanak
Alkatetza utzi ta Frantziara
eraman zinduzan politik lanak.

13. Aberria maite izanez gero
zein izango zen zure azkena
ikusten zenuen argi Sebero
ha zen bai maitasunaren pena.
14. Eta denen ganetik maitagarri
zenez zuretzako Euskalerrria
ez zen inondik zuretzat mugarri
ez isiltasun ta ez atzerria.
15. Saber Altube, maisurik onena
zure jarraitzaile gu bagara,
izan bedi zuk nahi zenuena
gora Euskalerrri ta gora euskara.
GORA EUSKALERRI TA GORA EUSKARA!

ALTUBE ETA EUSKAL AZENTUA

Arrasate, 1979-XII-6

Patxi Altuna

Ospakizun honen noraezeko labur beharrak eta hizlari kopuru handi xamarrek ez dit inola uzten, egitarauan izendatu zaidan gai zabala hemen luzaki adierazten. Ez da hori, noski, bilera honen helburua, ez bileraren antolatzaileen asmoa ere. Altubereren omenaldi batetan gai hau erabat aipatu gabe uzteak, bestalde, ez zirudien bidezko, Altubek maiteen izan eta gehien landu zituen euskal gaien artean bat azentua izan bait zen, dudarik gabe. Baita, dirudienez, bere lagunekin haserreberderik latzenak sortarazi zizkiona ere. Gaur lehen aldiz argitara datorren liburu honetan bertan duzue haserre-bide horien arrastoa eta oihartzuna, Orixek eta Altubek azentua zela bide elkarri egin zizkioten eskutitzetatik hiruzpalauren zatiak hor ematen bait dira eta beroietan garbi ageri zenbatetaraino ziren ezin elkartuzkoak bataren eta bestearen iritziak. Ezin elkartuzkoak berentzat bederen, gerta bait zitekeen —eta hala gertatzen bide zen— euskalki desberdinez ari zirenez gero, nork berean arrazoi izatea. Altube jauna hizkuntzalaria ez ezen, musikalaria zen eta bere musika doinuei hitzak berak ipini ohi zizkien ia beti. Konpasaren zati bortitzak, batetik, eta hitzen azentuak, bestetik, bat etorriko baziren, euskal hitzen azentua zein silabatan gertatzen zen jakin behar. Horixe zen Altubereren kezka eta horixe ere Orixe eta Altube elkarrengandik guztiz aldendu zituen puntua. Ez dugu geure eskupidean damurik bien arteko eskutitz sorta osoa; Leizaola eta Ambrosio Zatarain ere ixkanbila horretan partaide izan omen ziren eta Zatarain jaunak omen ditu guztiak etxean gordeak. Merezi luke, noski, Altubereren urtemuga honetan guztiak argitaratzea, gai horri buruzko bakoitzaren iritziak hobeki ezagutzearren.

Ez dut nik orain xixtra horretan eskuak sartzeko gogorik ez astirik. Alfer lana litzateke, gainera, neurri handi batean behinik behin, harrez gero euskal azentuaren ikerketak urrats handiak eman bait ditu etxeko eta kanpoko zenbait euskalariri esker. Mundu guztiak daki gaur, edo jakiteko bidea bere eskumenean du bederen, zenbait liburu irakurri eta beste nekerik gabe, lau lurralde bereizten dituztela gutxienez trebatuek, hala nola gure artean Mitxelenak, euskal azentuari dagokion aldetik: lau azentu mota, alegia, Euskal Herri osoan barna. Gutxienez, diot, bai bait daiteke oraindik inork idoro gabekoaren bat ere izatea, azentu gaia ez bait da gaurdaino izan gure artean behar lukeen adina aztertua alde eta xoko guztietan. Lau lurralde horietako bakarren batean, Altubek gehien ezagutzen zuenean, hain zuzen, ez da gainera, dirudienez —hala dio Jacobsen-ek— herri eta herrixka guztietan erabat berdina azentuaren jokaera, ez bederen axaleko itxurari soilik begiratzen bazaio.

Nork ez ditu maiz entzun, esate baterako, eta aski txunditurik entzun, noski, nahiz eta giputza izan, areago dena, nahiz eta azpeitiarra izan, azkoitiarrek txitian pitian esan ohi dituzten *égunero*, *párrokixen*, *ámarretan* (hitz guztiok eta ondoan aipatuko ditudanak atzo bertan jaso nituen Azkoitia-ko neure lagun baten ahotik), *guk*, azpeitiarrok, urrunago joan gabe, esango genituzkeen eta esan ohi ditugun *egúnero*, *parrókiyen*, *amárretan* eta antzekoen orde? Beste izenok ere —pluralen, noski, singular direnean *guk bezalaxe* esaten bait dituzte—, noiznahi entzun dakizkieke: *txákurrek* eta *záldixek*, *ástuek* eta *bé(h)ixek*. Etxapeko sarbidea Azkoitian *bebarrue* esan ohi dute eta *guk adarra jotzeko* batipat edota haien bizkarretik farre egiteko hitz hori generabilenean, *bebarrüen paolan* esan ohi genuen; haiek ez, berriz, *bebárruen* baizik; "éskerrak eman berrien" esan dit gaur bertan beste azkoitiar batek.

Ez natzaizue gehiago luzatuko. Orain arte esanek aski ongi erakusten digute, nik uste, euskal azentuaz Altubek geroztik lan ederrik egin bada ere, are gehiago dagoela egin-kizun, batez ere leku eta toki bakoitzeko xehetasunen deskribapenak bildu eta ezagutu nahi baditugu. Guzti onek ez du, haatik, Altuberen eta bere garaikoen lanaren merezimendua gutxitzen, ez lausotzen; haien, eta batipat Altube jaunaren,

ikerlanak gerokoen oinarri eta abiapuntu ezin utzizko eta baztertuzko izan bait dira. Hori sinesteko aski da gai hori jorratzen duten gaurko zenbait liburu begiratzea: Altuberen lanen aipamena ez da haietan inoiz falta, ezin falta ere. Altubek bideak urratu eta hildoak ireki zituen eta hildo haietan hazia erein, gero fruitu joririk eman duen eta aurrera emango duen hazia, noski.

“SEBERO ALTUBE” LIBURUAREN AURKEZPENA

Arrasate, 1979-XII-6

J. M.^a Velez de Mendizabal

San Nikolas ospatzen dugu gaur. Euskal Herrian hain hedaturik dagoen aintzinako ohiturari jarraituz, milaka izan dira ikastola nahiz eskoletatik eskean irten diren haurrak. Heuren eztarrietatik abestia helburu berdinez irten da: entzulearengandik oparia, lortzea: mahaspasa, pikua, intxaurrea eta besteren atzetik ibili dira gure umeak, bihotzetan pozak toki hartzen zielarik.

Eta gaur, San Nikolas egunean, beste norbait ere egon omen da artzapezpikuaren ondoan, gure umei ez ezik geuri ere oparia egiteko nahian. Eta Sebero Altubek-berau izan baita San Nikolasen gaurko kidea- bere haziaren apurra bota nahi izan digu, guran behar dugun zuhaitza hazten joan dadin.

* * *

Gaur aurkezten den liburu hau, egilea neu naizela esan arren, Herriarena, Herri H. maiuskulaz, dela esango nuke nik. Eta ez dut demagogia atsegin. Hiru arrazoik naramate baieztapen hau egitera:

1. Sebero Altube Herri guztiaren ondarea baita. Herriari eskaini baitzion bere bizitza osoa.

2. Sebero Altuberi buruzko liburu hau atera ahal izateko Herriarengatik arduratzen ari diren pertsonaia askoren laguntzaz baliatu baitnaiz, ni, nolabait esateko, biltzaile edo eragile hutsa bilakatuz.

3. “Liburuaren Zergaitia”-n esaten dudana bezala, liburu hau Herriari zuzendua baita. Herri xeheari, oraindik zenbait aldetatik esnatzeke dagoen Herriari.

Beraz, liburu honen gaineko eskubidea inork badu; hori Herria da.

* * *

Sebero Altube; Arrasaten jaioa eta Euzkadiri entregatua. Euzkadi- Euskal Herria binomioa ematen ez zen garaiko gizona. Gaur, ordea, Euzkadik ez du —zoritxarrez— zerikusi haundirik Euskal Herriarekin.

Euzkadi, Jose Luis Lizundiak orain dela gutxi esaten zuen bezala, proiektu politiko bat da; eta Euskal Herria...

Zer da Euskal Herria?

Euskal Herria, eta ez dut ezer berririk esaten, gaixorik, oso gaixorik, aurkitzen den gorputza da. Eta guk ba dugu nahiko errurik egoera latz honetan. Euskal kontzepturik, kontzientziarik ez izatean gaixoaren antigorputz hiltzaileak bihurtzen ari gara, haren zainetatik korri daitekeen odol osantsu apurra pozointzen dugularik.

* * *

Hace ahora aproximadamente 7 años que decidí euskaldunizarme. Precisamente, uno de mis profesores fue Patxi Altuna, del que guardo un gran recuerdo. Tanto es así, que basta decir que solía aprovechar de él hasta las homilías que pronunciaba en la iglesia de los jesuitas, los domingos en misa de 11, si la memoria no me traiciona. Pero vayamos al tema...

Decía que ahora aproximadamente 7 años, dí los primeros pasos camino de mi euskaldunización. Y hoy se presenta un libro en cuya confección he tomado parte. Y me siento satisfecho, aunque sea un libro con todos los defectos de un principiante.

Pero, ¡¡¡ojo!!! Al decir esto no intento echar sobre mí ningún tipo de incienso, ni agua bendita, ni mucho menos!!! Porque el hacer lo que he hecho no es más que un accidente dentro de un contexto más amplio, que era *mi deber*.

De la misma manera que hace unos meses llevábamos adelante una campaña apoyando el derecho de todo vasco a residir en Euzkadi, bajo mi esquema mental, todo vasco residente en Euzkadi tiene *la obligación* de euskaldunizarse,

comenzando por el primer requisito que es aprender el euskera.

DIGO, REPITO, OBLIGACION.

De otra manera, estamos acabando con Euskal Herria.

No podía menos que sonreír, tristemente al hacer la comparación de rigor, cuando leía hace poco tiempo la noticia sobre la creación de una Asociación para la defensa de los castellano-parlantes en Cataluña. Dos de los objetivos principales de esta Asociación eran:

– Defender y estimular el derecho de los castellano-parlantes a ocupar cargos de responsabilidad en el Gobierno de Catalunya.

– Defensa de los derechos laborales, culturales, políticos y sociales de la comunidad castellano-parlante.

EUZKADIN BEZALA, GUTXI GORA BEHERA.

Liburua hortxe dago. Bere orrietan Arrasateko, Euskal Herriko, seme baten gorabeherak aurkitu ahal izango dituzue. Orain zeuen esku dago liburuak izan dezakeen mamia dastatzea.

Ezin ordaindu-inolaz ere- Donostia Aurrezki Kutxak eta Arrasateko Udalak liburua atera ahal izateko azaldu duten borondate ona. Egiatzko nere eskerrona doakie liburua biritzen lagundu didatenei. Batez ere, bertan lanak azaltzen dituztenei.

Baina, eskerron honetan ezin ahaztu bi izen: Mikel Zarate eta gure Iokin Zaitegi.

Mikelek, koolaborazioarekin batera, olerki bat bidali zidan. Honela dio:

“Agindua zor ohi da, Joxe Mari.
Hasiak egina dirudi,
eginak urregorri?
Parkatu ta hurrengoan sakatu.
Ez zaizu gustatu?
Beste bat egingo dizut,
nahi baldin baduzu.

Honelako lan arin kaxkarra
 egiteko asti samarra
 izango dut aurrerantzean ere...
 Gora gu ta gutarrak
 emeak eta arrak!
 Gora Euzkadi!
 Altubetu hadi!"

Mikelen koolaborazioa jaso eta zenbait egunetara, Apirilaren 10.ean, hil zitzaigun —bat batean— Lezamako beraren baserrian.

Iokin Zaitegik, bestalde, ez du gure artean aurkezpenik behar, denok ezagutzen baitkenuen arrasatear haundi hau. Berau izan zen, gela honetan gainera, liburu honen beharraz hitzegin zidana., Seberori enparantza eskaini zitzaion egunean. Abuztuaren 17.an hil zen Iokin, gaixoaldi baten ondoren.

Mikel eta Iokin. Euskaltzale sutsu eta naroak. Bi gizon, bi bizitza, euskara eta euskal kulturari emanak.

Horra hor, Euskal Herriaren historian sekulan itzaliko ez diren argizariak. Seberoren lankide Iokin; haren jarraitzaile Mikel.

Jaso behar dugun eraikuntzaren hiru zutabe sendoak.

Bene, benetan, esan dezaket:

MIKEL, IOKIN, SEBERO GOGAN ZAITUZTEGU!!!